

Sosyal Diyalog

İçeriği Yazan: [Taşkın YAYLA](#) [1] Zaman: Pzt, 01/09/2008 - 06:00

Yazar: Taşkın Yayla

İnsanoğlunun yaratılışından beri çözmeye çalıştığı en büyük sorunların nedenlerinin başında, diyalog ve konsensüs (uzlaşma) kavramları gelmektedir. Diyalog, en genel anlatımla, “iki ya da daha fazla kişi arasındaki karşılıklı görüş alışverişi ve/veya konuşma” olarak tanımlanmaktadır. Konsensüs ise “ideolojik uygunluk” ya da “uzlaşma” kelimelerinin karşılığı olarak, bu kelimelerle birlikte ya da yalnız başına telaffuz edilmektedir. Çağımızda, “diyalog” ve “konsensüs” kavramları, kendi öz anlamlarını koruyarak daha geniş anlamlara bürünmüşlerdir. Bu geniş anlamlardan biri de konumuz olan “sosyal diyalog” kavramıdır. “Diyalog” kavramı sosyal diyalogun özünü; “konsensüs” ise temel zeminini oluşturmaktadır. Sosyal diyalog kavramını daha iyi anlamak için kavramın özüne inelim.

Sosyal diyalog, en genel tanımıyla; “demokratik siyasal rejimi benimsemiş ülkelerde, sosyal taraf olarak nitelendirilen işçi ve işveren örgütlerinin, toplumda yer alan diğer organize çıkar grupları ile birlikte, temel ekonomik ve sosyal politikaların belirlenmesi ve uygulanmasına katılmaları süreci” olarak ifade edilmektedir. Sosyal diyalog kavramı, kısaca, “sosyal tarafların, gönüllülük ilkesi ile bir araya geldikleri demokratik bir tartışma ve karar alma süreci” olarak tanımlanmaktadır. Diğer taraftan, bazı yazarlara göre sosyal diyalog, Avrupa geleneğinin ve “Avrupa toplum modeli”nin bir özelliği olarak ortaya çıkmakta ve bu koşullar çerçevesinde şekillenmektedir. Bu bağlamda, sosyal diyalogun özellikle Avrupa’da öne çıkan anlamı ise bir taraftan emek ve sermaye gibi temel toplumsal tarafların kendi aralarında ve hükümetle geliştirdikleri danışma, bilgi alışverişi ve karar verme süreçlerinin bütününe kapsayan kurumsallaşmış ilişkiler; diğer taraftan da bu ilişkiler aracılığıyla farklı çıkarlar arasında belirli bir uzlaşma sağlamaya yönelik ve özünde karşılıklı bilgi alışverişine dayalı geniş kapsamlı görüşme ve pazarlık yönetimi gibi çok boyutlu süreçlerin bütünü tanımlamaktadır. Bu nedenle, sosyal diyalog tanımlanırken; gerçekte siyasal ve ekonomik sisteme ilişkin özelliklerden demokrasi ve yönetim anlayışına, taraflar arasında kurumsallaşmamış ilişkilerden ve bu ilişkilerden sonuç almak için gereken temel bir uzlaşmaya kadar uzanan çok boyutlu bir kavram olduğu gözden uzak tutulmamalıdır. Bu bakımdan, sosyal diyalogun, Avrupa’da basit bir süreci ifade etmenin çok ötesinde, kendisinden daha birçok anlam çıkarılabilecek jenerik bir kavram olarak kullanıldığı söylenebilir. Nitekim, sosyal diyalog kavramı ile:

-İlk olarak, emek ve sermaye arasında veya bunlarla hükümet arasında kurumsallaşmış ilişkiler ifade edilmektedir. Bu anlamda sosyal diyalog; ancak sosyal ortaklık, üç taraflı ilişkiler, politikaların uyumlaştırılması, müzakereci demokrasi ve sosyal korporatizm gibi birçok kavram ile birlikte düşünülmektedir.

-İkinci olarak; sosyal diyalogu ve sosyal diyalog sürecinde ele alınan konuları ekonomi politikalarından ayırt etmek pek mümkün olmadığı için, ekonomik ve sosyal politikalar arasında bir uyumlaştırma aracı veya süreci olarak da düşünmek ve tanımlamak mümkündür.

-Nihayet son olarak da sosyal diyalog, siyasal ekonominin bir aracı olarak tanımlanmaktadır. Bu bağlamda diyalogun varlık kazanabilmesi ve işlev görmesi için de devlete, demokrasiye, ekonomiye ve tarafların kurumsallaşmasına ilişkin birçok özelliğin veya koşulun varlığı gerekmektedir.

Yukarıdaki paragraflarda, sosyal diyalogun ne olduğuna dair bir özet yapmış olduk. Esas konumuz olan, sosyal diyalogun tıkanıp noktalarına gelelim. Sosyal diyalog kavramı, dünya üzerinde, özellikle Avrupa’da çok iyi bir şekilde uygulanmıştır ve uygulanmaktadır; ancak ülkemiz için aynısını söyleyemeyiz. Konuyu ülkemiz açısından ele aldığımızda; Türk endüstri ilişkileri sisteminin, sosyal diyalog yönündeki uygulamalar bakımından çok kısa bir tarihsel geçmişe sahip olduğunu söyleyebiliriz. Ülkemizde, sosyal diyalog adına bilinen ilk somut girişim, 1978 yılına dayanmaktadır. Bu tarihten de anlaşılacağı gibi, bu kavramın yeni olması ve zihinsel olarak benimsenmemesi ya da benimsenmek istenmemesi, uygulamada sorunlar çıkarmaktadır. Bu çıkan sorunlar da ülkemizin bu konuda geride kalmasına neden olmaktadır.

Özet olarak; sosyal diyalog kavramıyla oluşturulan başarılı bir endüstri ilişkiler sisteminin, toplumun her alanına yansımaları olacaktır. Bu yansımalarından en önemlisi, yönetim alanında olacaktır. Toplum ve devlet arasındaki ilişki, sosyal diyalogun başlattığı etkiyle, daha sağlam temellere oturacaktır. Bu yüzden; sosyal diyalog, çok önemli ve kritik bir noktada bulunmaktadır.

iletisim@politikadergisi.com [2]

Bu yazı; Politika Dergisi, Sayı 7'de yer almıştır. Tüm fazladan özellikleri ile orijinal sayıyı indirmenizi öneririz. Sayı 7'yi indirmek için [buraya tıklayınız.](#) [3]

Yorumlar

- [Toplumsal](#) [4]

Kaynak URL (20/05/2024 - 09:36 tarihinde yazdırıldı):

<http://www.politikadergisi.com/makale/sosyal-diyalog>

Bağlantılar:

[1] <http://www.politikadergisi.com/pd-uye/taskin-yayla>

[2] <mailto:iletisim@politikadergisi.com>

[3] <http://www.politikadergisi.com/sites/default/files/PD7.zip>

[4] <http://www.politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/toplumsal>